

Eŭropa Bulteno

**Sendependa esperantlingva ret-bulteno
por informado kaj debato pri Eŭropa Unuiĝo**

26an de januaro 2000. N-ro 3

Tiu ĉi retbulteno konsistas el du partoj: unu estas informilo pri Eŭropa Esperanto-Unio (<EEU-informilo>) kaj pri la eŭropa agado de la Esperanto-movado ĝenerale; la dua estas libera forumo pri temoj ligitaj al la procezo de eŭropa unuiĝo kaj al ties rilato kun la celoj de la Esperanto-movado (<Eŭropa debato>). Kiu deziras ricevi ĝin, tiu sin anoncu al la ret-adreso <u.broccatelli@tiscalinet.it>; same se oni ne plu deziras ricevi ĝin. Al la sama adreso oni sendu kontribuojn kaj reagojn. Dankon pro via atento

* * * * *

EEU-Informilo

Alproksimiĝas la 4a Eŭrop-Unia Esperanto-Kongreso, kiu okazos en Ostendo (Belgio) de la 27a de aprilo ĝis la 1a de majo. Tio estos grava okazo por renkontiĝo de la eŭropaj esperantistaj aktivuloj kaj por interŝanĝo de ideoj. Ĉiuj landaj asocioj de EU estas invitataj sendi siajn oficialajn reprezentantojn al la Kongreso.

Ĉefa temo, kiun ni devos pridiskuti estas: kio estas EEU? kion ĝi celu?
Kiel kontribuon al tiu debato ni donas kelkajn mesaĝojn ricevitajn.

De G. Pirlot al Dan Van Herpe

Pri: EEU - EŬROPA AGADO

Dato: 12 dec. 1999

Kara amiko,

post la eŭropa konferenco de Helsinki nepre e-istoj en E.U. kaj en la kandidat-landoj pridemandu ĵurnalistojn kaj politikistojn pri la lingva

problemario. Tute ne povos funkcii E.U. kun 20-o da lingvoj kaj limigo je 1, 3 aŭ 4 lingvoj signifus gravegan diskriminacion, tiam estus superaj kaj malsuperaj eŭropanoj laŭ lingva kriterio, kiel estas diskriminacio laŭ haŭta kriterio. Alia grava demando, ĉu EEU ekfunkciis aŭ ĉu ĝi daŭre restas surpaperaĵo? Samideane kaj eŭrope via, G.Pirlot

De: Dan Van Herpe <dan.vanherpe@euronet.be>

Al G. Pirlot <gpirlot@smart.belgacom.be>

Pri: Re: EEU - EŬROPA AGADO

Dato: 17 dec. 1999

Kara Germain,

Rilate al via mesaĝo, mi havas kelkajn pripensojn. Mi tute konsentas ke limigo je 1,2...5 lingvoj en la EP signifus gravegan diskriminacion. Tamen, provizore, ne estas alia solvo laŭ mi por kontentiga funkciado de la EP. Ĉar neniu EP-ano, (preskaŭ) neniu interpretisto/tradukisto, neniu EP-funkciulo regas esperanton, tuja enkonduko de la internacia lingvo en la EP-n ne eblas. Rilate al la intervjuo kun ĵurnalisto de HBVL, mi ne komprenas kiel e-o povus esti "apunto" por novaj EU-anoj: daŭros ankoraŭ mult(eg!)ajn jarojn antaŭ ol la EP povos uzi esperanton kiel komunikilon, kaj ĝis tiam oni estos devigita labori nur per limigita kvanto de lingvoj.

Via EP-agado celas la agnoskon ke esperanto "iel povus helpi por solvi la lingvan problemaron en EU". Tio estas, konscie (!), tre ĝenerala vortigo. Vi ne mencias ĉu vi celas la komunikadproblemojn rilate al la EP aŭ al la civitanoj. Vi (konscie!) ankaŭ ne mencias kiamaniere Esperanto povus helpi por solvi la lingvan problemon. Mi tamen pensas ke por ni, la kunagantoj, vi pli precize vortigu la vera(j)n celo(j)n, la praktika(j)n celo(j)n, Ĉar nun mi havas la impreson ke ni (la kunagantoj) ne havas la saman interpretadon: unufojon ni parolas pri la EP, alian fojon ni parolas pri la civitanoj; unu fojon ni parolas pri e-o kiel pontlingvo, alian fojon pri e-o kiel oficiala EP-lingvo, unu fojon ni parolas pri e-o kiel komuna dua lingvo por la

civitanoj, aliafojon pri e-o kiel "saltilo" al aliaj lingvoj. Mi opinias ke ni finfine interkonsentu pri klara vortigo de la praktika celo de nia agado, Ĉar mi timas ke la diversaj vidpunktoj estas konfuzaj (ne nur !) por eksteruloj. Precipe rilate al ĵurnalistoj ni bezonas klaran vortigon de nia starpunkto.

La plej gravajn celojn kiujn, lau mi, ni alstrebu, estu: 1. Objektiva ekzameno fare de la EP pri la valoro kaj la eblecojn de Esperanto kiel solvo por la internacia komunikadproblemo. 2. Se la ekzameno rezultas pozitive (pri kio ni ne dubas!), oni prenu la necesajn tujajn konkludojn: oni ekzameni kiel oni plej bone/rapide realigu tion. Ĉar por enkonduki esperanton en la lernejojprogramojn, mi supozas ke oni unue preparu instruistojn!

Ĝis la oficiala akcepto de e-o kiel solvo, laŭ mi ne estas senc-have paroli pri la enkonduko de e-o en la EP-n, krom se temas pri la enkonduko de e-o kiel pontlingvo en komputilajn tradukprogramojn. Sed tio ne koncernas la REKTAJN komunikadproblemojn, nek de la meza Eŭropa civitano, nek de la EP-anoj! Ni necese diferencigu!

Kion vi pripensas?

Elkorajn salutojn,

Dan

Da: R.Corsetti-A.Lowenstein <corsetti@itelcad.it>

A: Hans + Marjet Erasmus <erasmusz@worldonline.nl>

Cc: <Michael.Cwik@cec.eu.int>; <oostendo@euronet.nl>; <u.broccatelli@tiscalinet.it>; <uea@inter.nl.net>; <blanke.gil@berlin.snafu.de>

Oggetto: delivery projetcs NEIGHBOUR and RELAIS

Data: sabato 22 gennaio 2000 9.10

Kara Erasmus, dankon pro la kopio de via mesaĝo kaj de la letero de Neil Kinnock. Mi gratulas vin kaj la bruselan laborgrupon pro viaj atingoj. Mi, tamen, kaptas la okazon por retamburi mian konatan ideon, per kiu mi regule ĝenas vin kaj la ceterajn ricevantojn de ĉi tiu mesaĝo.

Ĝi konsistas el la jenaj punktoj:

- la brusela laborgrupo faras sian laboron bone;
- en la longa daŭro tiu laboro estos senpova se ne ekzistas parolantoj de Esperanto en la eŭropaj landoj;
- nur lokaj grupoj kaj landaj asocioj produktas tiujn parolantojn;
- devas esti tasko de EEU helpi la eŭropajn landajn asociojn kaj tra ili la lokajn grupojn produkti pli da esperantistoj.

Mi donu nur unu ekzemplon: dum en Grekujo ne estas esperantistoj (kaj nun ili estas efektive malmultaj kaj ne tre aktivaj), estas vane premi sur la grekaj eŭropaj parlamentanoj, kiuj neniam estas kontaktataj de siaj elektantoj. Ĉu disvastigo de Esperanto en Grekujo ne estas tasko de EEU?

Tamen, pardoninte min pro mia daŭra ĝenado pri ĉi tiu punkto - maljunuloj ja fiksiĝas ĉiam pli en siaj ideoj, mi petas vin akcepti miajn gratulojn pro la sukcesoj ĉe la eŭropa parlamento.

Amike

Renato

KION FARI?

Interesa propono troviĝas en artikolo aperinta en la januara numero de "l'esperanto", organo de itala e-federacio. Ni donas ĉi-sube ĝian tradukon esperanten. La iniciato sugestita, t. e. proponi konstantan konferencon pri lingva problemaro en E.U. ĝenerale kaj pri la danĝeroj minacantaj la eŭropajn lingvojn, povas fariĝi propono de EEU kaj de esperantistaj asocioj en EU. Ĝi povus eniri ankaŭ en la programon "Eŭropo 2001, la jaro de la lingvo-instruado". Mi petas precipe la atenton de la Brusela Labor-Grupo, por pristudi, ĉu kaj kiel tio povus okazi. Estus necese akiri la apogon de EP-anoj de diversaj landoj kaj diversaj partioj. Umberto Broccatelli

---

EŬROPA DEBATO

PROpono POR ALPROKSIMIGI LA CELON "ESPERANTO EŬROPA LINGVO DE 2020"

Artikolo de Andrea Chiti-Batelli kaj Umberto Broccatelli, aperinta itallingve en "l'esperanto" n-ro 1/2000.

I

En la taggazeto "La Stampa" de la 21a de septembro 1999 Gianni Vattimo, nova EP-ano kaj profesoro pri filozofio ĉe la Torina Universitato, raportas pri kunveno okazinta antaŭ kelkaj tagoj en Gargonza, en kiu "grupo da intelektuloj", kaj kun ili la ministroj pri klerigado itala kaj franca kaj la ĝenerala direktoro de Unesko, pridiskutis la ideon, starigi ion kiel akademion de la latina mondo kiu, kaj per iniciatoj de premado sur la registaroj, kaj per starigo de stipendioj por esplorado kaj trejniĝo por junaj studantoj, antraŭenigu la rezistadon kaj la disvolviĝon de la kulturo, precipe humanisma, de la latina Eŭropo kontraŭ la teknologia kaj informila superpotenco de tiu anglalingva". La iniciato bildigita de Vattimo - eĉ se ĝi vere havos sekvon - kaj aliaj similaj iniciatoj jam plurfoje prenitaj precipe fare de francoj (en Francio la registaro, same kiel pluraj privataj asocioj konstante kaj aktive agas por subteni kaj kreskigi la "franclingvecon", cis kaj trans la Atlantiko, en Eŭropo kaj en Afriko), estas sendube utilaj kaj kuraĝigindaj (kaj imitindaj). Sed ili ne solvas la problemon de la minaco, kiun la angla kiel universala komuniklingvo fakte konstistigas por ĉiuj lingvoj, eŭropaj kaj ekstereŭropaj, kiuj je meza-longa tempdistanco riskas la iom-post-ioman estingiĝon: kiel jam rekonas pli kaj pli granda nombro da lingvistoj (la lasta, laŭ nia scia, estas franco tre konata, Claude Hagège).

II

Por pli bone klarigi, kial ni opinias ke iniciatoj similaj al tiu priskribita

de Vattimo estas ja utilaj, sed ne tuŝas nian problemon, ni rilatos al tio, kion oni legas, preskaŭ samtempe, en "Corriere della Sera" de la 29a de septembro. Tie oni konstatas ke, malgraŭ la antaŭvidoj de la pesimistoj, la nombro de tiuj, kiuj en la mondo lernas la italan, estas kreskanta: kaj ke ili estas precipe junuloj kaj ne nur homoj kun interesoj pri muziko (la itala, ni rimarkas, estas iel la angla de muziko, kaj oni ne povas esti fama kantisto sen bone koni nian lingvon - same kiel, aliflanke, oni ne povas esti altranga prelato: noblesse oblige). Nu, estus certe absurde ne ĝoji pro tiuj ĉi bonaj novaĵoj: sed kiu eltirus el tio motivon (kiel laŭŝajne faris la raportinto, por diri: "do tiu ĉi historio pri minaco de la angla estas trompaĵo", tiu estus komplete ekstervejo. La itala povos plu interesi eĉ kiam ĝi estos lingvo mortinta, same kiel interesas la klasika helena aŭ la latina aŭ la sanskrita; sed restas la danĝero ke en la tempolimo de unu jarcento ĝi fariĝu lingvo, se ne tute malaperinta, certe reduktita al la rango, en kiu nun vivetas la dialektoj. Internacia politiko, ekonomio, financo, scienco, esplorado, teknologio, tutplaneda komunikado pli kaj pli okazos anglalingve, kaj nur anglalingve: kaj vivanta etna lingvo - malsame ol planlingvo estanta nenies hejmlingvo - fatale estas lingvovora lingvo, kiuj ajn estos la iniciatoj farataj por subteni la francan, la italan aŭ la ceterajn latinidajn lingvojn: ili, ĉe tia stato de la aferoj, estas nur iniciatojn kiuj prokrastas, sed ne haltigas tiun progresivan formortadon.

III

Se do la propono, kiun oni diskutis en Gargonza, ne solvas, eĉ ne parte, nian problemon (eĉ en la hipotezo, cetere ne tre verŝajna, ke ĝi antaŭeniros kaj trovos adekvatan realiĝon, kio estas tre pridubinda), ĝi kontraŭe povas liveri sugeston por iniciato pli serioze volata kaj pli rekte direktata al niaj celoj. Sufiĉe aŭtoritata grupo da eŭropaj intelektuloj devus, kun la partopreno de la esperantistaj asocioj de la Malnova Kontinento, proponi al la kompetentaj aŭtoritatoj de la Eŭropa Unio, kaj aparte al la Eŭropa Parlamento kaj al la Komisiono, starigi konstantan konferencon - ĝuste tuteŭropan - en kiu lingvistoj, ministroj pri klerigado, registaraj kaj uniaj spertuloj, reprezentantoj de neristaraj asocioj diverskiale interesataj pri la

politikaj aspektoj de la lingvaj problemoj, studu, komparante siajn opiniojn, la riskojn por la eŭropaj lingvoj kaj la problemojn de la eŭropa kaj de la tutmonda komunikado.

Tia konferenco povus eble kunveni ĉiam en la sama urbo (prefere franca), tiel ke de tiu urbo ĝi prenu sian nomon ("la konferenco de Avinjono" aŭ "de Montpeliero" ktp.), kunveni ĉiun duan aŭ trian jaron, esti enkondukata de du aŭ tri referaĵoj de reprezentantoj de la iniciata komitato, kiuj prilumu la diversajn vidpunktojn kaj la diversajn solvojn proponitajn, estante malfermita al ĉiuj voĉoj kaj al ĉiuj sugestoj. Ne estas ja imageble - kaŭze de la bedaŭrinde malgranda pezo de la Esperanto-organizaĵoj - ke la "gvida motivo" de tia konferenco povus esti, jam ekde la komenco, la celo al planlingvo, sola reala solvo, nia opinie, por preventi la riskojn de malapero de niaj lingvoj, same kiel por plej simple kaj plej racie solvi la problemon de la eŭropa (kaj morgaŭ tutplaneda) komunikado. Sed estas kredinde ke, se la konferenco akiros gravecon kaj aŭtoritatecon, kaj vidos kreski la nombron da science kaj politike kvalifikitaj partoprenantoj, tiam niaj ideoj povos iom post iom akceptiĝi, kaj ke aparte povos trati sian vojon la politika antaŭkondiĉo, de ni ĉiam subtenata: por ke estu eŭropa komunika planlingvo, necesas ke antaŭe ekvivu vera kaj efektiva eŭropa federacia ŝtato. Kaj tiurilate la projektata Konferenco povus doni ne sensignifan antaŭenpuŝon, aldonante tiun ĉi kulturalan argumenton al tiuj jam menciitaj - ekonomia, politika, militista - kiuj parolas favore al Eŭropo kiel ŝtato, kaj kiel animŝtato.

IV

Des pli oportuna - eĉ nepre necesa - aspektas nia propono (kaj des pli grandaj kaj samtempe pli simplaj estus la eblecoj de financado) se ĝi estos enŝovita kiel esenca ĉapitro en la ambician projekton nomatan Millennium Round - kiu antaŭvidas elspezojn de 400 milionoj da eŭroj, celantan gardi kaj disvolvi la kulturajn politikojn de la membro-landoj. Neniu ja povas ne vidi, en kia decidiga maniero la solvo de la lingva problemo povos influi - helpante, aŭ kontraŭe malhelpante - la atingon de la esenca celo de tiu plano: certigi al la diversaj kulturaj identecoj egalrajtan aliron al la merkato: tiu celo ŝajnas, en la kadro de la nuna lingva reĝimo, preskaŭ

neatingebla.

V

Konklude: fare de E.R.A. estas sugestita, ne malprave, la neceso fiksi al si precizajn datojn por la celataj objektivoj: Esperanto eŭropa lingvo je la jaro 2020. Tio estas la strategio, aprobinda. Sed apud la strategio bezonatas taktiko, nome bezonatas interaj etapoĵ. Unu kaj fundamenta estas tiu plurfoje indikita de Umberto Broccatelli: precizigi la paŝojn tra kiuj Esperanto povu laŭgrade fariĝi komunika lingvo de la kontinento, kaj disvastigi la konon de tiu plano de li ellaborita. Dua etapo estas tiu supre indikita, nome konferenco je eŭropa nivelo, kiu kunigu la kompetentecojn de la lingvistoj al tiuj de la politikistoj interesataj pri la problemo, kondiĉe ke oni ekkonsciiĝu pri la graveco kaj proksimeco de la danĝero, kaj oni studu solvojn seriozajn kaj serioze volatajn. Sen tiu ĉi, kaj aliaj interaj etapoĵ, - entute ni ripetas sen taktiko - tiu strategio riskas fariĝi abstrakta kaj resti - kiel ni timas pri la proponoj de Gargonza - vana alstrebo, baldaŭ forgesota.

Andrea Chiti-Batelli

Umberto Broccatelli

*****

POST HELSINKI:

LA POLITIKA "REALISMO" VOLAS KONSTRUI GRANDAN EŬROPON SUR SABLO.

La pretendo plilarĝigi Eŭropan Union al 28 landoj, lasante praktike senŝanĝaj ĝiajn instituciojn (aŭ nur kun marĝenaj organizaj ŝanĝoj) estas trompo al la civitanoj. Ne eblas regi la grandegajn problemojn, kiujn EU devas fronti - komence de la regado de la komuna monunuo kaj de la kunligitaj financaj, impostaj, socialaj, laboraj politikoj - sen ekzisto de

decidopova eŭropa registaro. Ĉu Usono povus ekzisti, se ĉiu decido komuna devus ricevi la aprobon de la 50 ŝtataj registaroj?

Pravas Jean Delors, kiu asertis ke la kerno de EU (eble la eŭro-landoj) devus fariĝi federacio, ĉirkaŭ kiu povos ariĝi, per malpli striktaj ligoj, la ceteraj landoj kaj la novaj aliĝantoj; ĉiu povos poste eniri la "kernon", kiam ĝi estos preta fari tion.

Same estas iluzie esperi ke la nuna lingva reĝimo povos plu funkcii. La nuna perspektivo estas redukto de la teoria "egalrajteco" kaj prefera uzado de du aŭ tri "pli gravaj lingvoj" kiel laborlingvoj. La Esperantista propono havas ŝancon nur en la perspektivo de starigo de tiu federacia kerno.

Umberto Broccatelli

<<Esperi pri daŭrado de harmonio
inter multaj ŝtatoj sendependaj kaj malligitaj,
tio estus neglekti la unuforman iradon
de la homaj okazaĵoj kaj kontraŭiri
la sperton akumulitan de la tempo>>

Hamilton, The Federalist